

La domesticació de l'aigua

Actualitat

La Llongada: memòria viva d'un poble pescador

Entrevista a Maria Mir i Catenys

Una torroellenca centenària

Entitat

ADF Montgrí

La sortida

Els Cossis

Cinc anys de la Biblioteca Municipal Pere Blasi

L'impacte de la crisi fa incrementar les demandes als serveis socials entre els col·lectius més vulnerables

Protegim les dunes litorals per donar valor a les nostres platges

Beques Joan Torró i Cabratosa 2012 a projecte de recerca en ciències socials i ciències naturals

CRÈDITS

Edita: Ajuntament de Torroella de Montgrí

Adreça: plaça de la Vila, 1
17257 Torroella de Montgrí

Coordinació i redacció: Sílvia Yxart

Disseny gràfic i maquetació:

daFont: comunicació creativa

Impressió: Gràfiques Agustí / Dipòsit legal: GI-228-93. Tirada: 3.600 exemplars

Consell de redacció:

Josep Morraja (CiU), Paco Puig (L'EST), Andrés Navarrete (PPC), Josep Martinoy (UPM), Andreu Blanco (ERC), Gregori Sarquella (COET), Gerard Cruset, Jordi Bellapart i Jordi Gamero.

Els articles: Tots són responsabilitat de les persones que els signen. No representen necessàriament els punts de vista municipals o dels responsables d'edició de la revista.

La informació municipal és extreta de les actes municipals o facilitada pels responsables dels serveis.

Fotografia de portada:

Àrea de Comunicació de l'Ajuntament

SUMARI

- 3 EDITORIAL**
Un fascinant recorregut per la història de l'aigua
- 4 ACTUALITAT**
La Llongada:
memòria viva
d'un poble pescador
- 6 ENTREVISTA**
Maria Mir i Cantenys
Una torroellenca centenària
- 8 COP D'ULL**
Recull d'imatges d'algunes de les activitats que s'han fet al municipi durant aquest darrer semestre
- 10 ENTITAT**
ADF Montgrí
- 12 LA SORTIDA**
Els Cossis

14 DOSSIER CENTRAL

La domesticació de l'aigua a Torroella i l'Estartit

EL REFRANYER:

**A darrers de juliol,
una hora menys de sol**

Agost i juliol, ni dona ni cargol

**A l'estiu, la perdiu xiula
i canta dins del niu**

Bon temps pel juny, bon estiu segur

**Cuca d'estiu, mentre té sol,
fa la viu-viu**

Aigua de juliol, cap pagès la vol

**Déu ens guard de maig polsós,
i de juliol i agost plujós**

- 28** Cinc anys de la Biblioteca Municipal Pere Blasi
- 29** L'impacte de la crisi fa incrementar les demandes als serveis socials entre els col·lectius més vulnerables
- 30 GRUPS MUNICIPALS**
- 33** Protegim les dunes litorals per donar valor a les nostres platges
- 34** Beques Joan Torró i Cabratosa 2012 a projecte de recerca en ciències socials i ciències naturals
- 35 L'ÀLBUM**
FIMAG ens converteix en la capital de la màgia

Un fascinant recorregut per la història de l'aigua

La Fira de Sant Andreu acull des del 2000 la Fira en el Record, una activitat que vol posar el seu granet de sorra en la tasca divulgadora del patrimoni històric i cultural del municipi. La proposta s'estructura a partir d'un recorregut guiàt per espais emblemàtics amb l'objectiu d'apropar-nos a algun aspecte rellevant de les tradicions i el patrimoni local. Hem pogut accedir a palaus i casals de diferents estils i èpoques, però també a espais de caire més humil i popular que igualment formen part del nostre llegat.

Cada edició ens sorprèn per la seva originalitat i capacitat d'evocació. La darrera ens va proposar un apassionant recorregut per la història de la seva captació i distribució de l'aigua. El tema és interessantíssim perquè s'hi conjuguen diversos aspectes. L'aigua és font de vida, això és prou sabut, i els elements arquitectònics desenvolupats al voltant del seu ús tenen un gran valor i són el testimoni de l'enginy amb què els nostres avantpassats van

saber gestionar aquest recurs per al bé comú.

Els membres del Consell de Redacció d'EL MONTGRÍ vam pensar que seria molt interessant recuperar el magnífic treball de recerca que es va fer i dedicar-li el dossier d'aquest número. Així donàvem una nova projecció a la feina feta. La base del dossier, doncs, se sustenta en el treball elaborat pel tècnic municipal Marc Roura, que durant molts anys ha estat col·laborador actiu d'aquesta revista, i l'hem complementat amb noves aportacions.

A Torroella de Montgrí i l'Estartit l'aigua ha estat fonamental en el seu desenvolupament. Que el primer assentament de la vila s'establís on ho va fer no va ser gratuït. És molt possible que l'existència d'una deu d'aigua al Palau lo Mirador sigui tan antiga com la vila. En un document de 1368 ja apareix la referència al «canto de la font» de la muralla de la Cellera, allà on sabem que se situava la mare de la font. Alguns estudis consideren que aquesta

menció sembla confirmar l'ús de les mines i les fonts per al subministrament d'aigua a l'interior de la vila durant l'edat mitjana.

El Ple municipal va declarar el mes de febrer la mina del Palau lo Mirador com a bé cultural d'interès local. Es tracta d'un dels elements patrimonials més singulars i desconeguts del nucli històric, i un dels exponents més clars de la domesticació de l'aigua. L'Ajuntament està treballant en un projecte per fer-la visitable i convertir-la en un punt de descoberta i potenciació de la valoració del patrimoni lligat al desenvolupament local.

Aquest és l'element més desconegut del patrimoni hidràulic local. La resta, pous, fonts, safareigs i cisternes, principalment, els tenim més interioritzats. El dossier ens proposa un magnífic recorregut per tot aquest conjunt, que estem segurs ens farà valorar millor la història que ha precedit el quotidià gest d'obrir l'aixeta.

La bústia electrònica

revistamontgri@torroella-estartit.cat

Perquè EL MONTGRÍ sigui una revista viva i dinàmica, feta pel i per al poble, us necessitem a vosaltres. Per això posem al vostre abast aquesta bústia electrònica perquè ens poseu al dia de tot allò que es cou al municipi.

La revista és vostra. Impliqueu-vos-hi!

* La Llongada: memòria viva d'un poble pescador

* Llongada: Franja de sorra mullada per les onades.

▲ En Fèlix i la Consuelo a la Meda (anys 20).

Impulsen un projecte de recerca per recuperar la història, la personalitat i el lligam de l'Estartit amb el mar.

▲ Jaume Pagès, Met d'en Punya, bogant.

L'Estartit és un poble lligat al mar i ha viscut, des del seu naixement al segle XVI i fins a mitjan segle XX, de l'activitat pesquera. Tot aquest bagatge de tradicions, històries, costums i lligams amb un medi natural va anar forjant la manera de ser de la població. Les cases, el lloc d'avarada de les barques, els caladors, els locals socials, els locals d'esbarjo, els costums, el dia a dia, en definitiva, estava predominantment marcat per aquesta relació amb la pesca i el mar. La transformació del nucli des de la segona part del segle XX, sobretot a partir del desenvolupament de l'activitat turística, ha provocat que gran part d'aquesta història quedi amagada i, fins i tot, oblidada.

Amb l'objectiu de recuperar tot aquest bagatge i aprofundir en les arrels de la genuïna

▲ 1 - Dones remenant xarxes a la platja a redós de la barca que va comprar en Salvador Dalí i que avui encara fa viatges a Cadaqués (anys 50). | 2 - En Fèlix i en Benito Villena amb un peix espectacular (anys 50) | 3 - Dones de la família Sala remenant xarxes al carrer Ter Vell (anys 40).

idiosincràsia estartidenca, s'està desenvolupant un ambiciós projecte de recerca sobre la memòria viva de l'Estartit com a poble lligat al mar.

Es tracta d'una iniciativa en la qual participen el Museu de la Mediterrània, el Consell Municipal de l'Estartit, la Confraria de Pescadors i el parc natural. També hi col·labora molt activament Miquel Graells, en les gravacions i en el fons documental de fotografies i vídeos. El projecte s'ha titulat «La Llongada: memòria viva d'un poble pescador». Es tracta d'un projecte interdisciplinari basat en el recuperació del coneixement sobre el patrimoni natural, el patrimoni cultural i l'etnologia. Els seus promotors pretenen que l'anàlisi no sigui només un relat del passat històric, sinó una reflexió sobre el present i les perspectives de futur.

La base del treball consisteix en entrevistes en profunditat que es realitzen a veïns i veïnes que havien estat vinculats directament al món de la pesca tradicional. En aquest sentit, cal destacar el fet que encara hi ha entre nosaltres moltes persones que han viscut estretament aquesta relació amb el mar, que conserven vivències i també molt material que serà inventariat. Les entrevistes es transcriuran i s'elaboraran audiovisuals. A banda de permetre conèixer els seus records, el treball permetrà recuperar un ampli ventall del lèxic propi de la zona, de com

s'anomenaven, per exemple, els estris, les embarcacions i les seves parts, els fenòmens meteorològics i les tècniques de pesca. També es recolliran imatges, en tot tipus de suport, relacionades amb l'Estartit. Es faran sortides al moll per gravar els elements relacionats amb les arts de pesca i sortides a mar obert per gravar les tècniques de pesca tradicional. Paral·lelament, es recollirà el receptari gastronòmic tradicional.

El projecte es va presentar públicament el 25 de maig al Consell Municipal de l'Estartit en el marc de la festa Apropa't al Parc. Amb el material recollit es vol realitzar una nova presentació per la Mare de Déu del Carme, patrona dels pescadors. Així mateix, s'està preparant una exposició de roll-ups amb material pedagògic sobre el món de la pesca artesanal a l'Estartit (personatges, eines, arts de pesca, espècie, comercialització, etc.).

«Igual com la llongada, amb les onades que deixen petja a la platja, l'Estartit té tot un bagatge de tradicions, històries, costums i lligams amb un medi natural que han anat forjant la manera de ser del poble.»

▲ Llotja de peix al passeig Marítim (anys 40).

▲ Regata de la Mare de Déu del Carme (anys 30).

Text i fotografies: Josep Martinoy

Maria Mir i Cantenys

Una torroellenca centenària

«Abans tothom tenia la porta oberta»

▲ Maria Mir i Cantenys

Just un mes després que el famós Titanic salpés de Southampton, el 10 de maig de 1912, va néixer a Pals la Maria Mir. Filla del barber de la petita població veïna, aviat va ser coneguda com a Maria la Barbera i, segurament, hauria continuat vivint a Pals si el destí no li hagués preparat la trobada amb en Genís Aynié i Ferragut, un any més gran que ella i fill de Torroella.

En Niso de Can Nié - diminutiu del seu nom Genís i del seu cognom Aynié - volia ser barber i, segurament, aquest hauria estat el seu ofici si el destí no hagués tornat a fer un gir imprevist. Després de casar-se, el 1934, la Maria va quedar sense pare, i per tant sense barberia, i l'avi d'en Niso, per desavinences amb el seu fill, va

fer hereu el seu nét. Així es va trobar amb una casa, una vinya i uns camps a Torroella que necessitaven ser conreats. En els anys trenta l'única ajuda dels pagesos eren els cavalls i la força de les seves mans, per això qualsevol ajuda era benvinguda. La Maria diu que va passar de ser la filla del barber de Pals a "la reina del tràmec" de Torroella.

La guerra civil

Un any després, el 23 d'abril de 1935, va néixer la seva primera filla, la Pepita Aynié Mir. I el destí no els va deixar gaudir ni un any de la tranquil·litat familiar. El 18 de juliol de 1936, les tropes del general Francisco Franco es revoltaven contra el govern de la República i començava la guerra civil. Aquells tres anys de conflicte van ser els més durs per a la Maria. En Genís es va allistar amb els republicans i va ser enviat al front, però la seva dona es va quedar al capdavant de la casa i els camps i cuidant la Pepita. També vivia a la mateixa casa l'avi d'en Niso.

Cap al final de la guerra, una nit es van presentar a la casa un grup de milicians republicans que estaven de retirada cap a la Catalunya Nord. Esgotats i malalts, van demanar a la Maria poder menjar assegurant-li que

no li farien res. Així que atipats d'ous ferrats i patates, els soldats van recuperar forces i van marxar "no sense abans deixar-me un cèntim per pagar-se el sopar", recorda.

Acabada la guerra, en Niso va tornar a Torroella i amb la Maria van poder recuperar una certa normalitat. Els camps de blat de moro, userda, fruiters i la vinya requerien molt d'esforç. I els productes de l'hort eren una bona font d'ingressos. La Maria anava cada setmana a posar la parada al mercat, a plaça, davant la carnisseria de Can Salís o al carrer d'Ullà, davant de la pastisseria Batlle. "Teníem els préssecs més bons d'aquesta banda del Ter", assegura la seva néta, la Sabina Plaja. I la Maria recorda que la gent li deia que "era com un home" de tant que treballava al camp. En aquells temps de posar la cadira al carrer per parar la fresca i xerrar amb els veïns, hi havia un gran concepte de solidaritat. Per això, entre pagesos s'ajudaven en les tasques del camp quan es necessitaven més mans per a recollir, o en el temps de verema.

El 1940, la vida va tornar a posar a prova la Maria i va

tornar a demostrar el seu coratge. La seva filla, que només tenia cinc anys, va agafar la poliomielitis. Com que en època de misèria qualsevol ingrés era bo, ella també havia fet com altres noies de l'època que anaven a fer de minyones de gent que havia començat a descobrir la Costa Brava, la majoria de Barcelona. Això li va permetre conèixer un metge que estiuvejava a l'Estartit, el doctor Sobirana, el qual va proposar un tractament per a la nena que s'havia de fer a Barcelona. Així que la Maria, sense pensar-s'ho, va agafar la Pepita i va agafar l'autocar per anar a Barcelona. "El viatge llavors era com anar a Amèrica", assegura. Però l'esforç va valer la pena i, després de quatre mesos, la nena s'havia recuperat. L'agraïment de la mare va ser etern i el doctor, durant força temps, va tenir la nevera plena de productes del camp.

El 18 de setembre de 1942, mentre els exèrcits d'Adolf Hitler esclafaven mig Europa, la Maria va tenir la seva segona filla amb en Genís, l'Adelina Aynié (morta el 2003). La postguerra tampoc va ser fàcil per als torroellencs. En Genís havia estat alumne del mestre Pere Blasi i la Maria recorda que un dels moments

més durs per al seu marit va ser quan va haver d'anar a vigilar un dels seus millors amics, en Rogeli Bou, que havia estat empresonat per catalanista. "En Niso plorava, i en Rogeli també", recorda la Maria.

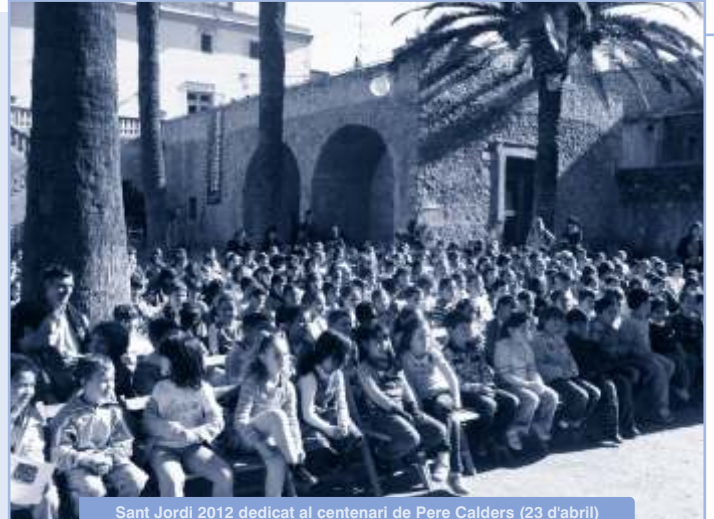
Rutines d'altres temps

La vida a la vila era molt senzilla. Amb les nenes anaven d'"excursió" a comprar gelats al Frigo, que era al revolt que encara la carretera cap a Pals després de travessar el pont. Amb el carro anaven a la processó de Verges, a banyar-se al Ter, a Gualta. Trencaven la rutina dels dies les visites del tiu d'Amèrica, en Genís Aynié Farró, que havia anat a fer les Amèriques a principis del segle XX i que, fent de baster, es guanyava prou bé la vida per permetre's fer anades i vingudes des del nou continent. I els grans esdeveniments tampoc se'ls perdia el matrimoni Aynié-Mir, l'Aplec de Santa Caterina, la Festa Major, la Fira de Sant Andreu. La Maria recorda que en aquella època, en un municipi que amb prou feines arribava als tres mil habitants, "tothom tenia la porta oberta". Abans hi havia molta pobresa i ara tothom és ric.

Acte de celebració del 25è aniversari de la llibreria El Cucut

Sant Jordi 2012 dedicat al centenari de Pere Calders (23 d'abril)

Acte de celebració del 25è aniversari de la llibreria El Cucut

Visita institucional a Enplater amb motiu del 50è aniversari (8-03-2012)

Visita del director general de Joventut Toni Reig (12-04-2012)

III Trobada del projecte ARCE de poesia i cant oral improvisat en la que hi participa l'IES Montgrí (09-02-2012)

La Tribu de Catalunya Ràdio des de La Sala (04-05-2012)

Visita del director general de Cooperació, Carles Llorens, a l'Associació Dudal (16-06-2012)

XVII Jornades Gastronòmiques de la Clova | Musclo d'Or 2012 (juny)

I Fira OciEmpordà (19 i 20 de maig)

VI Festival del Còmic (23 i 24 de juny)

Visita de 3r i 4t del CEIP Portitxol de l'Estartit (15-02-2012)

Carnaval (febrer 2012)

Guanyadors del concurs de catifes de Corpus 2012 a l'Estartit (10-06-2012)

Visita cultural a Torrelles de la Salanca (27-05-2012)

Homenatge a l'àvia centenària Maria Mir i Catenys (10-05-2012)

Preservant el bosc

L'ADF Montgrí va crear-se al febrer de 1999. L'Ajuntament de Torroella de Montgrí va ser-ne el promotor de la seva creació i va comptar també amb la implicació de l'Ajuntament d'Ullà i d'uns quants propietaris forestals del massís del Montgrí.

▲ Treballs d'extinció d'un foc a Vilopriu l'estiu del 2010. Fotografia: ADF Montgrí

Escriu: Anselm Díaz
Coordinador ADF Montgrí

Les agrupacions de defensa forestal (ADF) són associacions formades per propietaris forestals i ajuntaments dels municipis i tenen com a finalitat la conservació dels boscos i la prevenció i lluita contra els incendis forestals. La finalitat de l'ADF és elaborar i executar col·lectivament programes de vigilància i prevenció d'incendis, col·laborar en l'execució de mesures que, dictades per la direcció general del Medi Natural o altres organismes, tinguin competència en la lluita contra els incendis forestals, realitzar campanyes de divulgació sobre accions de prevenció, lluita contra incendis forestals i sensibilització de la població en el territori de l'ADF, així com també donar suport als bombers de la Generalitat de Catalunya en l'extinció d'incendis forestals.

▲ Fent pràctiques a la muntanya. Fotografia: ADF Montgrí

L'ADF Montgrí en un principi va representar una plataforma per tal de poder gestionar els camins del Montgrí i del pla, facilitant l'accés a zones d'alt risc d'incendis forestals. Però a partir de l'any 2000, l'ADF Montgrí, amb el suport de la Diputació de Girona, els corresponents departaments de la Generalitat

de Catalunya, els ajuntaments de Torroella de Montgrí i d'Ullà, comença a adquirir diferents materials relacionats amb la prevenció d'incendis forestals i l'extinció d'incendis forestals com són desbrossadores, serres mecàniques, mànegues, la compra d'un vehicle amb un equip d'aigua...

I un moment crucial per al creixement de l'ADF Montgrí es produeix quan té lloc l'incendi del massís del Montgrí, el setembre del 2004. A partir d'aquest moment va començar a articular-se el grup de voluntaris, persones que van rebre formació per donar suport al bombers en tasques d'extinció d'incendis, sobre coneixement del territori i, també, sobre tasques de prevenció d'incendis. Així, a partir del 2005 l'ADF ja va tenir capacitat per col·laborar en el programa de vigilància del massís del Montgrí durant el període d'alt risc d'incendi, coordinat i finançat per l'Ajuntament de Torroella de Montgrí i la Diputació de Girona.

A partir d'aquell moment, l'ADF va passar a ser molt més activa. El mateix 2004, des de l'ADF Montgrí es va encarregar el Pla de prevenció i extinció d'incendis forestals del Montgrí, un document que posava les bases sobre el perill d'incendis de determinades zones, les infraestructures de prevenció i extinció d'incendis, comportament dels focs segons les diferents masses forestals i factors meteorològics, propo-

sava un pla de manteniment dels elements que intervenen en la prevenció d'incendis: camins, franges de seguretat, llocs segurs en cas d'incendi, dipòsits d'aigua, etc. Aquest document és dinàmic i es va revisant cada cinc anys, la primera revisió va ser 2005, ja que, després de l'incendi del 2004, el document havia quedat desfasat, essent l'última revisió de l'any 2011. En aquesta es va observar com algunes de les actuacions de les previstes no s'havien pogut portar a terme, fos per la complexitat o per l'elevat cost que suposaven, per tal que fossin executables es van replantejar. El document és bàsic per orientar les diferents administracions implicades, en les polítiques que cal portar a terme en qüestions de prevenció i extinció de focs forestals. La presentació d'aquest document va tenir lloc aquest passat 6 de març a Casa Pastors, amb una assistència de públic considerable.

La tendència actual de les ADF, i en particular de l'ADF Montgrí, és la coordinació amb la resta de les ADF de la comarca, per tal d'optimitzar els esforços. Així, s'ha acordat crear la figura del coordinador comarcal d'ADF del

Baix Empordà i la Federació d'ADF de les Gavarres, que

▼ Cremes controlades al massís del Montgrí, el 2011. Fotografia: ADF Montgrí

▼ Cremes controlades al massís del Montgrí. Fotografia: ADF Montgrí

▼ Neteja de la carretera de les Dunes. Fotografia: ADF Montgrí

▼ Netejant el camí del mas Xiquet d'Ullà. Fotografia: ADF Montgrí

Els Cossis

En un extrem dels límits del Montgrí es troba una petita vall molt poc coneguda per la gent de Torroella: són els Cossis. Aquesta, de cap a dos quilòmetres de llargada i forma de ferradura, està encarada cap al nord-oest, on fa també el pendent. La seva entrada natural, encara que no l'única, es troba al mateix camí dels Termes, als límits amb l'Escala, i a l'alçada del port de la Clota.

▲ La ruta dels cossis.

El nom podria venir d'unes petites depressions que suposadament es trobarien al mig d'aquesta vall i que podrien haver retingut aigua. En documents antics, se cita en aquest indret la bassa d'en Mach i un camí que va cap al corral Martí. Val a dir que, des de la seva part central, un camí antic puja cap a migjorn fins a la carena i es troba al puig Raïmer, amb unes parets de pedra colossals, potser les restes de l'esmentat corral.

Els contraforts que envolten la vall serien, des de la seva entrada i cap a l'est, la muntanya d'en Leal, que la separarien de Sant Briu; el puig

Raïmer i la serralada del Gat, pel sud, on es troben les Raïmeres; pel seu extrem de cap a l'est i també en una part del nord, uns turons allargats, coneguts com Lo d'en Mitjavila, l'amaguen de la carretera militar de l'Arrabassada. Pel costat nord, l'única elevació que es troba és la dels pins d'en Nando, probablement abans anomenada el puig dels Cossis. Molt a prop de la seva entrada, la vall s'escola cap a Montgó prop de l'actual Càmping Neus.

Aquesta vall, amb una concavitat perfecta, té el camí principal al llarg del seu punt més baix, coincidint pràcticament amb la torrentera, les aigües de la qual l'han anat farcint d'una capa de sorra prou grossa com per

dificultar el pas de vehicles motoritzats.

Però a mesura que es va prenent alçada, el terra mostra la gran ufana que en altres temps degué gaudir, ja que s'hi troba una gran quantitat de restes de barraques de rajol, d'eixarts i de dipòsits de vinya. També és força curiós la presència d'unes quantes tanques de xifrers, ara amagades entre els pins, que a més de servir de límits de les peces, també les arreceraven dels vents del nord.

A mesura que un es va endinsant en aquest indret, es troba un sotabosc pràcticament inexistent, on els pins surten

▲ Diferents imatges dels cossis. A baix a mà dreta, la barraca d'en Mitjavia.

esparsos i faciliten la visió de l'entorn. No passa el mateix quan un es va separant de l'eix vertebrador del camí o torrent que passa pel centre.

Una altra raó que fa que la vegetació es mostri més exuberant en la seva part oriental és a causa de l'incendi que es produí l'any 2000 i que començà als vorals de la carretera de Montgó, tocant aquesta vall.

A pocs centenars de metres de l'entrada, la pineda fa com una mena d'esplanada, al costat de la qual, i entre dos xifres altius, surt un primer camí que va pujant cap a migjorn. És la vall més ombrívola, on la resta d'antics

conreus i el cant de diferents ocells ens acompanyarà indefectiblement. Aquest vial, ample al principi, es va escanyant a mesura que es pren altura, mostrant només una precària sortida al capdamunt quan s'ha de seguir el corriol que segueix la línia elèctrica per la carena sud.

De seguir cap a l'est, es troben els dos únics camins que pugen ambdós cap al sud i que remunten la carena, i amb sortida de la vall dels Cossis.

Entre aquests dos viarany, prop del camí i pel costat nord hi ha com dos petits murs de pedra. En el situat més amunt sembla haver-hi hagut un reixort, i a l'altre un dipòsit. Som al cor dels Cossis.

De seguir més endavant, ara sense l'ombra dels pins vells a

La domesticació de l'aigua a Torroella i l'Estartit

L'aigua sempre ha esdevingut imprescindible per als assentaments i l'evolució de les societats. Al llarg de la història, l'home ha tingut la necessitat de proveir-se d'aigua per al seu ús domèstic i per regar els conreus. Ara, obrir una aixeta a qualsevol llar és un acte tan reflex que, sovint, oblidem les construccions relacionades amb els usos i l'abastiment d'aigua.

← Dones recollint aigua a la font de Santa Anna de l'Estartit.

Fotografia: arxiu Miquel Graells.

Escriu **Marc Roura**

En el cas de Torroella de Montgrí, l'aigua prové d'aqüífers subterranis. Actualment, té dos pous a Canet de la Tallada. I a l'estiu, quan hi ha un increment de la demanda, es reforça amb un altre pou de Gualta. Aquesta aigua, que passa per la planta de tractament situada al marge

esquerre del riu, al costat del pont de Torroella per a potabilitzar-la, després es distribueix en tres dipòsits que són els que finalment la canalitzen cap a les cases del municipi.

Tot i que avui comptem amb aquesta xarxa, antigament, Torroella s'abastia d'aigua a

través d'altres mitjans. Alguns d'aquests, afortunadament, encara es conserven. Són els pous, les cisternes, les mines, les fonts i els safarejos públics... Un patrimoni arquitectònic local que no es pot oblidar, perquè permet conèixer millor la manera com s'organitzaven les societats no fa pas tants anys enrere.

L'abastiment d'aigua abans

Tradicionalment, per aconseguir aigua del subsòl es construïen mines i pous. Les fonts, els pous particulars i els pous públics eren elements bàsics, sobretot a partir dels segles XVI i XVII, que és quan aquí s'intensificà la seva construcció. Aquests elements van ser d'una importància vital per a l'abastiment d'aigua a les cases de la vila fins a la primera meitat del segle XX, quan es va modernitzar la seva canalització i distribució.

En un document del 1368 apareix la referència "al canto de la font" de la muralla de la Celler,¹ que és allà on se situava la mare de la font a través de plànols del segle XIX.

Alguns estudis, basant-se en això, consideren que tal menció confirma l'ús de les mines i les fonts per al subministrament d'aigua a l'interior de la vila durant l'edat mitjana.²

Les mines d'aigua eren galeries subterrànies artificials que anaven recollint l'aigua que baixava dels torrents naturals del Montgrí i la canalitzava cap a la vila. Actualment es conserva una part d'aquestes mines subterrànies construïdes durant els segles XVI-XVII. I se sap que, com a mínim, arribaven fins a la plaça de la Vila per alimentar la font dels Gossos, que en aquesta època era l'única font pública de la vila de la qual tenim constància.

Durant el segle XVII també hi havia multitud de pous a Torroella. Aquests eren alimentats d'aigües freàtiques, si no és que, per proximitat, s'aprofitava el pas d'aigua de les mines. Pel fet de trobar-nos en una plana al·luvial amb una capa freàtica relativament accessible, era comú excavar pous per a trobar aigua.

A banda d'això, també s'aprofitava l'aigua de la pluja mitjançant les cisternes, que recollien l'aigua que queia a les teulades a través d'unes canalitzacions. Així com l'aigua del riu Ter, per al regadiu. Mitjançant el rec del Molí, arribava al safareig públic, on les dones de la vila feien la bugada.

¹ La Celler era el primer assentament de Torroella conformat per l'església, el castell (actualment el Palau lo Mirador) i l'entorn més immediat.

² BITRIÁN I VAREA, Carlos; CAMPOS I PIERA, Maria. "Estudi de la forma urbana de Torroella de Montgrí", pàg. 228. A: VII Beques de recerca Joan Torró i Cabratosa. Torroella de Montgrí.

Les mines d'aigua

Escriu **Marc Roura**

Les mines es construïren als segles XVI-XVII. Eren galeries subterrànies artificials que anaven recollint l'aigua que baixava dels torrents naturals del Montgrí i la canalitzaven cap a la vila per extreure-la a través del pous o fonts. Avui, part d'aquestes mines encara es conserva. El consistori ha decidit recuperar-les i fer-les visitables.

El passat 29 de febrer, el ple de l'Ajuntament va aprovar la declaració de la mina del Palau lo Mirador com a bé cultural d'interès local, ja que es tracta d'un dels elements patrimonials més singulars i desconeguts del nucli històric i un dels exponents més clars de la domesticació i la distribució de l'aigua al llarg de la història de la vila.

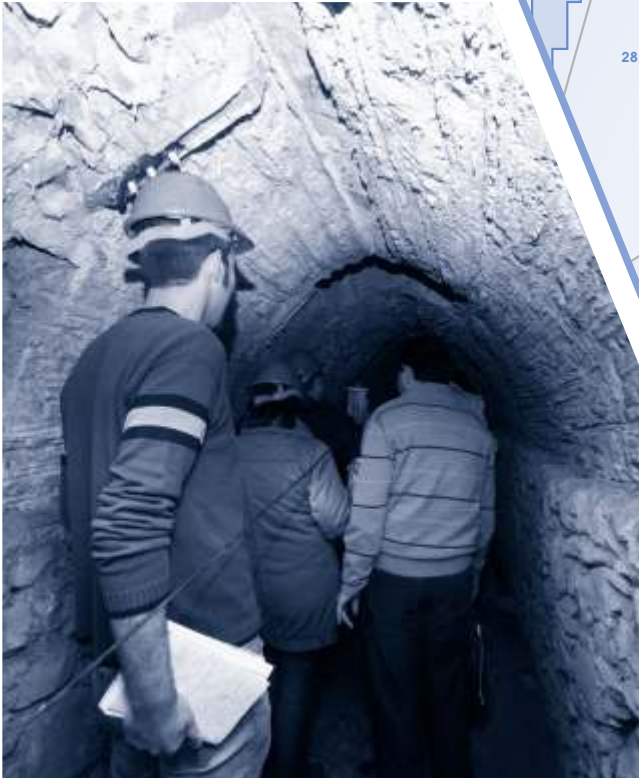
Les mines de Torroella van ser excavades a terra i les parets laterals dels seus murs estan formades per pedres de dimensions mitjanes ajuntades amb calç. Actualment, es poden recórrer a peu un 130 metres, distància que representa una cinquena part del seu recorregut total. Té el seu inici en una deu a l'exterior de la muralla, que després de recórrer el passeig de l'Església acaba a la plaça de la Vila, on alimentava la font dels Gossos, que en aquella època era l'única font pública de la qual es té constància.

▲ Visita institucional amb mitjans de comunicació. Fotografia: Àrea de Comunicació de l'Ajuntament

Aquest any 2012, s'ha dut a terme una planimetria de la mina per a iniciar un projecte de recuperació d'aquest espai i posar-lo com un punt de descoberta i de dinamització del patrimoni cultural.

Autor: Josep Pasqual

▲ Visita institucional amb mitjans de comunicació.
Fotografia: Àrea de Comunicació de l'Ajuntament

La mina ja existia a l'edat mitjana

És molt possible que l'existència d'una deu d'aigua al Palau lo Mirador sigui tan antiga com la vila i, molt probablement, sense aquesta deu Torroella de Montgrí mai s'hauria desenvolupat. Ja apareix en un document del 1368 la referència "al canto de la font" de la muralla de la Cellera, allà on sabem que se situava la mare de la font. Alguns estudis consideren que aquesta menció sembla confirmar l'ús de les mines i les fonts per al subministrament d'aigua a l'interior de la vila durant l'edat mitjana.

El subministrament d'aigua i la reparació de la font va ser una de

les preocupacions principals durant la segona meitat del segle XVIII. Els documents que es conserven fan pensar que l'any 1725 s'havien dut a terme obres importants. Se'n conserva un d'aquest any que detalla el "gasto fahedor" per les obres "a fi de que la dita Aygua vinga dels conductos de las deus a la plassa sens quedar enbassada". El projecte contemplava homogeneïtzar el traçat des de la mare de la font al carrer Major i a la plaça suprimint els canvis de nivell sobtats. Destaquen quatre punts principals en el traçat: la mare de la font, el pou o conducte de la deu grossa, el

"receptáculo" del costat de la casa del Dr. Cancell (a l'actual carrer Cancell) i el "receptáculo cerca la casa de la Sra. Ágata Portas" (al carrer de l'Església, cantonada carrer del Mar).

Al segle XX, els canvis en la distribució de l'aigua van motivar el seu abandó. I ara, després de ser aprovat pel ple, la mina s'inclourà dins del catàleg de patrimoni cultural del municipi, ja que es considera un element a conservar pel seu testimoni del naixement de la vila lligat a l'aigua i que mostra la relació entre una població i la necessitat de disposar d'aigua.

Les fonts

Escriu **Marc Roura**

Les fonts, construïdes de pedra i proveïdes d'una canal o aixeta, distribuïen l'aigua a l'interior de la vila des de l'edat mitjana. Dins del patrimoni local torroellenc destaquen algunes fonts, la majoria construïdes pel marquès de Robert.

El dossier
La domesticació de l'aigua a Torroella i l'Estartit

Font del passeig de l'Església

Construïda al segle XIX, és l'exemple d'una construcció d'ús públic cedida pel senyor de la vila. El comte de Torroella, de la família De Robert, va aconseguir el permís de l'Ajuntament per poder pouar aigua i abastir les seves necessitats. Amb l'ajuda d'un motor s'aconseguia l'aigua i es canalitzava amb canonades de ferro des del Tamaruà (a l'extrem sud de la vila) fins al Palau Solterra.

Aquesta infraestructura es va aprofitar per a la construcció de les fonts públiques. El marquès de Robert va oferir-se a posar les fonts. L'octubre del 1898, va instal·lar la de la plaça del Gra (plaça del Peix). Un mes més tard i per pressions

dels veïns del barri de les barraques (barri de Santa Caterina), el Sr. Comte va oferir la font del passeig de l'Església. L'abril del 1899, el Sr. Comte es va comprometre a fer construir les fonts de Fora Portal i del passeig que aleshores portava el seu nom (actualment pg. de Catalunya). El 16 d'agost del 1901, el comte comunicà per escrit a l'Ajuntament que totes aquestes fonts estaven acabades i en funcionament.

A la font del passeig de l'Església hi podem observar, a la part frontal, l'escut de la família amb el paó i les quatre barres de Catalunya.

El febrer del 1925, l'Ajuntament va fer que August Mercader, amo de les aigües de la vila, posés una altra font al passeig de St. Josep (actualment pg. Vicenç Bou, a tocar de l'Hospital).

Font del passeig de l'església i detall de l'escut de la família Robert, amb el paó i les quatre barres de Catalunya. Fotografia: CdD del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter.

▲ El 1925, l'Ajuntament va fer posar la font de l'Hospital. Fotografia: Sílvia Yxart.

Font dels Gossos

És el punt d'aigua més antic que coneixem. Tot i que existeix des de temps immemorials, sembla que aleshores devia estar situada en un espai central de la plaça i que és durant el segle XVII que s'ubica a la paret de la Capella de Sant Antoni. L'aigua d'aquesta font prové de la mina subterrània.

El 25 d'abril del 1722, la Universitat de la Vila cita "l'abeurador de la font de la

Plassa pública". El 6 de juliol del 1728 es determina "fer compondre" la font, tot i l'escut que es conserva a la font datat del 1725, que en relaciona la data amb les obres explicades en relació amb la mina. El subministrament d'aigua i la reparació de la font va ser una de les preocupacions principals durant la segona meitat del segle XVIII.

El 1754, el regidor degà de la Universitat, López y De Mir, va

demanar prendre les mesures necessàries per millorar el subministrament d'aigua a la vila, per "experimentarse de molts anys á esta part una gran escases de ayguas [...]".

Josep Vert recull notícies de la correspondència de la Universitat el juliol del 1792 segons les quals "la font de la plaça no raja per haver-se assecat la deu que l'alimenta. Els veïns es proveeixen de les aigües del Ter [...]". Per tot aquest estat de coses, "l'Ajuntament demana rectificar les canonades i conductors de l'aigua a la font de la Plaça segons el pla presentat per l'arquitecte Frai Josep Antonio de Vic [...]". No sembla que aquest ambiciós projecte pogués dur-se a terme.

En sessió de 25 de juny del 1920, a petició de l'alcalde, l'Ajuntament va acordar "variar de sitio la fuente vieja de la plaza de esta villa, dejando plano el sitio que hoy ocupa [...]". És a dir, se suprimien les escales de la font que veiem en el plànol de Quintana del 1888, que ja no apareixen al plànol de Bosch del 1925.

Sembla que es coneix com la font dels Gossos, ja que al ser baixa els gossos hi podien mamar, cosa que no agradava gaire als usuaris.

▲ La font dels Gossos és la més antiga de la vila. Fotografia: CdD del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter.

▲ En ser baixa, els gossos hi podien beure. Fotografia: Sílvia Yxart.

Els pous

Escriu **Marc Roura**

Durant el segle XVII podíem trobar multitud de pous particulars i públics a Torroella. Eren pous, alguns d'aquests, d'aigües freàtiques. És a dir, que no tots s'alimentaven de l'aigua de les mines. De fet, només podien aprofitar-la aquells que es trobaven a prop del seu pas. A Torroella de Montgrí, n'hi ha tres històricament públics. Els dos més antics que es conserven són de principis del segle XVII. El pou del carrer del Mar i el pou del carrer del Jou. El tercer el trobem al passeig de Catalunya i és datat de l'últim terç del segle XIX.

Els pous públics del carrer del Jou i del carrer del Mar

L'any passat va fer 400 anys que es va construir el pou del carrer del Jou. Es veu clarament a la seva inscripció, porta la data del 1611.

Aquest pou públic es caracteritza per la gran pedra del Montgrí, on hi ha esculpit l'escut de la vila, amb la torre i els escuts de

Catalunya. Condicions molt semblants són les que l'assimilen al pou del carrer del Mar (1607). Fins i tot, si n'observem l'un i l'altre, ens pot sorprendre la situació relativament forçada del seu emplaçament. La ubicació d'aquests pous crea uns espais poc regulars, difícils de resoldre en el seu entorn urbanístic.

El tercer pou és el resultat de les condicions imposades a Ramon Boy per l'enderroc de la muralla i està situat al passeig de Catalunya, inclòs en una de les seves cases (Bar Nafent). Porta la inscripció de "POZO PÚBLICO Y DE D R BOY", va ser ordenada la seva realització l'any 1871 i pot datar-se l'any 1872, tot i que és possible que la construcció es retardés.

La situació d'aquests tres pous públics a l'entorn de l'antiga muralla oriental de la vila pot portar a pensar que aquesta part de la població tenia certa dificultat de provisió d'aigua.

▲ Al carrer del Mar, el pou ha quedat situat a la vorera, enmig d'una estranya conjuntura d'edificis. Fotografia: *Sílvia Yxart*.

▲ El pou del carrer del Jou, com destaca la data que hi ha sota l'escut, l'any passat va fer 400 anys. Fotografia: *CdD del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter*

El pou particular de can Ullastres

L'abastament d'aigua de bona part de les cases es feia preferentment a través de pous comuns de poca fondària, que s'excavaven fins a trobar l'aigua de l'aqüífer superficial.

Alguns pous se solien construir a les parets mitgeres, que separaven els patis de les

cases, amb la finalitat de compartir l'ús de l'aigua entre els veïns de cada una de les cases. Aquests pous es denominaren comunament pous mitgers.

També trobem a moltes cases de la vila pous particulars que encara es conserven en bon estat i que, sovint, estan ubicats a l'entrada de la casa o als patis interiors.

Certament, aquests aprofitaments d'aigua subterrània en general eren pous oberts, amb un passamà de ferro de forma circular, per aguantar la corriola. De vegades s'empraren barres de ferro, llantes de roda de carrovelles. Habitualment, cada una de les cases disposava del seu corresponent safareig i la seva pica.

▲ A l'entrada del Palau Solterra, encara avui, es pot veure aquest pou. Fotografia: CdD del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter.

▲ Pou de l'entrada de can Ullastres. Fotografia: Marc Roura.

▲ Pou del claustre del Convent dels Agustins. Fotografia: Sílvia Yxart

Aquestes construccions, com la majoria dels elements patrimonials destinats a usos socials que es conserven als pobles, daten de l'època moderna, sobretot a partir del segle XVII. Són senyal de modernitat, és a dir, denoten una evolució pel que fa als serveis públics i a l'abastament d'aigua d'una manera més generalitzada.

A finals del segle XIX, la família Ullastres, que compra la propietat, li dona la forma actual típica de casa de poble amb pati interior i arrencada entre mitgeres. A la seva entrada hi ha el pou particular, exemple clar d'aquest tipus d'element, tan habitual a moltes de les cases de la vila. Entre aquestes, el Palau Lo Mirador i

el Palau Solterra, amb uns pous magnífics al pati de l'entrada, que encara avui es poden observar tot passejant.

Altres exemples de pous que es conserven i que es poden veure són el del convent dels Agustins, el de l'Hospital i el pou de la font d'en Puig, al camí del castell.

Les cisternes

Escriu **Marc Roura**

Les cisternes eren, en origen, dipòsits d'aigua subterranis que recollien l'aigua de la pluja. Igual que els pous, es van construir, sobretot, a partir del segle XVII.

Solien estar ubicades a la part del darrere de les masies o als patis de les cases, i construïdes sobre el nivell del terreny. L'aigua que es recollia a les teulades era conduïda per uns tubs de ceràmica a la part superior del dipòsit, però també hi havia una sortida per llençar-la quan no convenia recollir-la, un sistema que desviava la canonada cap al carrer.

Les aigües de cisterna només es recullen durant els mesos que tenen una "R" al seu nom. Del maig a l'agost, l'aigua es polla i no és bona. En canvi, els mesos freds, mentre a la cisterna no li toqui el sol, es guarda indefinidament. És per aquest motiu que les cisternes solen estar a l'ombra o en llocs freds.

Aquesta pràctica de recollida i aprofitament de l'aigua de la

pluja, molt habitual i eficaç, que va proliferar i millorar durant l'època moderna, ja era habitual en els pobles ibèrics i també durant l'època medieval.

A la vila de Torroella, hi ha molts edificis que, a més a més del pou, al pati hi tenien una cisterna. D'entre els que avui són visitables hi ha can Quintana, el convent dels Agustins i la casa Galibern.

▲ La cisterna del Convent dels Agustins es troba sota el pati del claustre. Fotografia: Sílvia Yxart.

La cisterna de la casa Galibern

La casa Galibern va ser aixecada l'any 1875 per Ramon Galibern. Es troba situada al senyorial carrer de l'Església, l'immoble és la seu de la Fundació Mascort. En el seu pati interior conserva un pou particular i una cisterna que recollia l'aigua de la pluja, un exemple més de l'aprofitament de l'aigua per a l'ús domèstic.

▲ Pati interior de la casa Galibern, amb el seu pou i cisterna. Fotografia: Marc Roura.

El safareig públic

▲ El safareig públic era un espai fonamental de socialització femenina. Fotografia: CdD del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter.

Escriu **Marc Roura**

El safareig que conservem actualment es va construir l'any 1926 en substitució de l'antic safareig situat a l'actual passeig de Vicenç Bou. El safareig, que rep l'aigua del rec del Molí, és un exemple clau per explicar-nos l'aprofitament i la canalització de l'aigua del riu Ter pel seu ús per al regadiu o per a altres usos públics com el de fer la bugada.

▲ La transformació de les rondes de la vila, va situar el safareig públic en aquest nou emplaçament. Fotografia: CdD del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter

El conveni entre l'Ajuntament de Torroella i el marquès de Sentmenat per aprofitar les aigües del Ter mitjançant un rec incloïa la construcció d'un safareig públic. Era el safareig junt al mur de la vila, sobre el rec, en la part occidental de l'actual passeig de Vicenç Bou. En un principi, no només es devien rentar robes, ja que el 28 d'octubre del 1883 l'alcalde va informar l'Ajuntament de la prohibició de "lavar las tripas vulgo 'mocadas' en la acequia del regadio en la parte superior del lavadero público". La transformació de les rondes de la vila, al primer quart del segle

XX, va suposar (no sense polèmica) la desaparició d'aquest antic safareig.

Aleshores es va construir a l'actual emplaçament del carrer del Safareig. "Higiènicamente tiene otra ventaja insuperable puesto que éste toma las aguas antes que el sinnúmero de lavaderos particulares que de un tiempo a esta parte han ido construyéndose en el trayecto que describe la acequia desde la calle del Rio Ter hasta la Plaza de España, cosa que no podrá repetirse por poca cura que se ponga en hacer cumplir el acuerdo de la Comisión municipal permanente vedando la construcción de lavaderos

particulares aguas arriba del público."

La Comissió Municipal, en la seva memòria del 1926, considera la construcció del safareig definitiu lligada al projecte d'Eixample de la població del 1925. El projecte pel safareig està datat al desembre del 1926 i el signa el mateix arquitecte Isidre Bosch. Al juny del 1929 es va aprovar un altre projecte per dotar l'equipament d'una coberta.

Els safareigs públics tenien una importància com a espais de socialització i de relació entre les dones de la vila, eren un indret fonamental de socialització femenina.

El problema amb l'aigua s'estenia a la bugada, les dones més escrupoloses traguaven la roba per rentar-la al safareig que els garantia una aigua més neta.

Fotografia: arxiu Miquel Graells.

Els problemes amb l'aigua potable a l'Estartit

Escriu **Sílvia Yxart**

Proveir-se d'aigua potable sempre ha estat un dels maldecaps dels pobles. L'Estartit, durant molt de temps, va viure intensament aquesta problemàtica. L'aigua no era bona per a beure i escassejava. Només es podia consumir aigua de la font de Santa Anna. Fins als anys 50 no es va trobar una deu d'aigua abundant i bona que permetés fer arribar l'aigua a les llars de l'Estartit.

Proveir-se d'aigua potable sempre ha estat un dels maldecaps dels pobles. L'Estartit, durant molt de temps, va viure intensament aquesta problemàtica. L'aigua no era bona per a beure i escassejava. Només es podia consumir aigua de la font de

Santa Anna. Fins als anys 50 no es va trobar una deu d'aigua abundant i bona que permetés fer arribar l'aigua a les llars de l'Estartit.

Marcel·lí Audivert conta als llibres *L'Estartit i les Medes i Cases i gent de l'Estartit* que a la font de Santa Anna, que està

situada a peu de la carretera, sota el coll de les Sorres, hi rajava poca aigua i que, a més a més, com que es trobava lluny per tragar els càntirs, la gent de l'Estartit va provar d'excavar pous a les eixides i als patis de les cases, o bé als horts. Però malgrat que se'n trobava, era salmàstica.³

³ Aigua que conté sal en menor quantitat que l'aigua marina.

▲ Una dona extraient aigua del pou Nou, que es va construir a l'Estartit. Fotografia: arxiu Miquel Graells.

Les dones que vivien en cases pròximes al mar, segons Audvert, com que tenien la font de Santa Anna tan lluny, feien gairebé totes les feines de casa amb aigua de mar. I l'aigua potable anaven a buscar-la amb càntrics a la font, que els quedava a una mica més d'un quilòmetre.

A part dels pous que es feren particularment, a la segona meitat del s. XIX se'n féu un de públic a l'entrada del poble, a prop d'on comença la carretera de la Torre Ponça. L'aigua no era tan bona com la de la font de Santa Anna, però sí que era millor que la dels altres pous. Per tant, se'n bevia i se'n feia servir per a usos domèstics. Però tampoc no n'hi havia prou. La deu no era gaire abundant i, per això, diu Marcel·lí, que s'hagué de fer un altre pou a una dotzena de metres. Allà aparegué més aigua, però no era potable. Entre tots dos pous es decidí fer un abeurador i, durant molt temps, allà és on es portava a

abeurar el bestiar de la zona. El pou obert primer s'anomenava pou Vell i el segon, pou Nou.

Tot i així, la creixent demanda d'aigua va fer que es busquessin nous recursos. L'any 1931 es començà a intentar portar l'aigua a domicili. Primer, es mirà d'enfondir el pou Vell i s'elevà a un dipòsit construït a una muntanya pròxima al pou. Però amb l'invent només s'aconseguí portar aigua a dues terceres parts del poble. La qual cosa garantí que s'haguessin de fer tres fonts públiques més. Però ni així arribava aigua per a tots.

Després de provar altres opcions, s'obrí un pou a prop d'un mas conegut per can Miàs. Allà es trobà aigua de forma abundant. Provenia d'una deu que s'escolava dessota de l'antic llit del Ter. Per fi, l'Estartit tenia aigua potable en quantitat. A partir d'aquell moment, es feren tots els treballs per portar-la al poble i el 1958 ja rajava aigua per les cases.

La construcció del safareig públic també va ser important. El

▲ L'any 2006 es va implantar un sistema innovador a la planta potabilitzadora per evitar les incrustacions de calç a la xarxa, que fins llavors només s'havia aplicat a la indústria. Fotografia: Jordi Gamero.

«Aigua viua»

Escrit per **Andreu Blanco**

Actualment, l'aigua de la gran majoria dels pous no reuneix els requisits per al consum humà, sobretot els de dins de la vila, que contenen grans concentracions de nitrats a causa de les filtracions. Molts ja estan en desús i els que hi ha al camp bàsicament s'usen per a reg.

Si fem un repàs a la història del municipi, haurem d'anar fins l'any 1894, en què l'Ajuntament de Torroella va aprovar una sol·licitud del comte de Torroella que demanava permís per al muntatge d'una canonada per portar aigua des del pou del Tamariuà fins a casa seva. Aquest podríem dir que va ser

l'inici de la xarxa d'aigua, ja que a partir de 1901 aquesta canonada es començà a ampliar per diferents carrers del poble. El 1929, l'Ajuntament va comprar el pou, l'aigua, la maquinària i les canonades per 175.000 pessetes i el servei va passar, així, a ser de propietat municipal. Durant els següents anys, amb els increments de consum, s'anaren fent diferents

pous a la llera del riu per cobrir la demanda. A l'Estartit es varen fer els primers petits pous l'any 1953 i portaven l'aigua al dipòsit del Català per a distribuir-se després al poble. La gent del municipi anomenava l'aigua que provenia de la xarxa com a «aigua viua». Encara avui en dia hi ha gent gran que l'anomena així.

La distribució de l'aigua avui dia

L'aigua del nostre municipi prové de l'aquífer subterrani del Ter, per tant se segueix extraient del subsòl. Tenim dos pous a Canet de la Tallada i a l'estiu, amb l'increment de consum, es reforça amb un altre pou de Gualta.

En el seu estat inicial, aquesta aigua conté concentracions de ferro, manganès i calç. Un cop extreta dels pous, és transportada a la planta de

tractament que està situada al marge esquerre del riu i al costat del pont de Torroella. La planta potabilitzadora o ETAP utilitza un sistema integral per decantació i filtració que n'extreu el ferro i manganès. Per reduir la calç, darrerament hi varen introduir un sistema innovador amb injecció de CO2 que millora els valors de pH i duresa.

Un cop tractada i superats tots els controls sanitaris, es passa

a l'elevació i distribució. Hi ha tres dipòsits d'emmagatzematge. Un a Torroella de 1500 m³, l'altre a dalt de les Dunes de 2500 m³ i el darrer a l'Estartit de 1300 m³. Des dels dipòsits, per gravetat, l'aigua es distribueix llavors a totes les cases.

Entre la captació als pous, l'elevació als dipòsits i la distribució al municipi, hi ha calculats uns 130 km de xarxa.

Cinc anys de la Biblioteca Municipal Pere Blasi

Fa cinc anys vam estrenar la nova biblioteca Pere Blasi. Ha arribat el moment de mirar enrere i veure que ja no som allà mateix. Ara ens visiten més de 60.000 persones a l'any (20.000 més respecte el 2007) i uns usuaris que ens visiten regularment per fer préstec (més de 26.000 anuals).

▲ La nova mascota de la biblioteca

També hem ampliat serveis i activitats: tenim wifi, hem introduït la música (Bibliomúsica) gràcies a l'Escola Municipal de Música, hem col·laborat en fires com la del Còmic, Terra de Pirates o la Fira de la Mediterrània, hem encetat un bloc i ens hem endinsat a les xarxes socials a través del Facebook.

Però també seguim treballant en allò que funcionava, com el club de lectura. L'han visitat escriptors com la Judit Pujadó, en Joaquim Pijoan, en Vicenç Pagès, la Núria Esponellà, en Javier Zuloaga, en Rubèn Intente, en Miquel Martín, la Mercè Font i en Ramón Solsona, però també gent entesa en el ram de les lletres com en Sebastià Roig del món dels còmics o Mita Casacuberta en la vessant de literatura contemporània.

Festa del cinquè aniversari

Aquest 2012, malgrat les dificultats del moment hem volgut celebrar els cinc anys. Ara tenim una nova mascota: el duc que ens va il·lustrar en Quim Bou i que els nens de les escoles de Torroella van posar-li un dels tres noms que els vam proposar: Peric.

Gràcies a la pastisseria Masvidal, la mona d'enguany va ser el nostre duc i entre tots ens el vam cruspitar per Sant Jordi. A banda d'aquesta celebració més simbòlica i que intentarem donar forma la propera tardor, també vam voler fer una festa en majúscules. Per això el dissabte 21 d'abril vam celebrar la Festa de la Biblioteca. L'acte va començar amb les paraules de la regidora Núria Bosch i de l'equip de la biblioteca i la projecció d'un vídeo amb fotografies dels 5 anys del nou equipament.

Tot seguit ja va començar un dels plats forts: la Marató de contes. Un acte bonic de veure, ja que gent molt diversa i de totes les edats va poder explicar el seu conte. La festa es va clausurar amb un flash mob: un ball que grans, petits i "gegants" van dansar a ritme de les gralles. Els Gegants van acabar de fer el colofó amb una ballada que va animar a tothom a participar del fi de festa.

L'acte va ser un èxit de participació del poble, no només de la gent que ve cada dia a la biblioteca, sinó també d'associacions com la Colla de Geganters, els Grallers, les Xatis i de gent particular com en Jordi Bellapart o la Ingrid Moda. I és que la biblioteca és això, el poble, només amb ell la biblioteca és possible. Està a les nostres mans fer d'aquest equipament un lloc útil i eficient, a més de càlid i acollidor, i precisament és això el que tot l'equip intenta fer, cada dia, quan s'obren les portes de la Biblioteca Municipal Pere Blasi.

L'impacte de la crisi fa incrementar les demandes als serveis socials entre els col·lectius més vulnerables

L'Àrea d'Acció Social i Ciutadania ha incrementat d'un 15% el nombre de famílies ateses el 2011 (un total de 621) respecte de l'any 2010 (un total de 539). En els primers 5 mesos de 2012 la xifra se situa en 296. D'altra banda, l'Ajuntament va destinar el 2011 uns 23.000 euros a ajuts d'urgència social, xifra que en aquest exercici es preveu doblar atès l'increment de necessitats detectades. La comparativa d'aquestes dades dona una idea de la repercussió que està tenint la crisi al nostre municipi.

L'actual situació socioeconòmica està portant moltes famílies a situacions de vulnerabilitat i risc d'exclusió social. Des dels Serveis Socials Bàsics (SSB) del nostre municipi es valoren les situacions personals i familiars que s'hi presenten, per tal de poder-los ajudar i acompanyar en el seu procés de millora. En el context actual de crisi, el perfil més vulnerable són famílies amb infants, i el ventall de situacions que s'atenen és molt ampli. Cal destacar totes les relacionades amb la manca de feina i amb situacions econòmiques molt precàries, i les derivades de dificultats en les relacions familiars o malalties físiques cròniques o alts nivells de dependència. També cal fer menció que els casos de violència de gènere (sobretot psíquic) cap a la dona també han augmentat (en els primers cinc mesos de l'any s'han atès 20 casos).

La funció dels SSB, que és el primer nivell d'atenció als ciutadans i ciutadanes, és la de garantir que totes les persones que viuen a la població tinguin cobertes les necessitats

bàsiques i puguin viure amb dignitat. L'objectiu és prevenir problemàtiques socials i facilitar la reinserció i la integració de persones en situació de risc social o exclusió. La problemàtica s'està abordant de forma transversal amb els diferents serveis i entitats del municipi, amb la finalitat de poder ajudar i acompanyar els col·lectius més vulnerables.

Els ajuts d'urgència social

És molt fàcil que s'assimili l'atenció social únicament a les ajudes econòmiques quan en el total de l'activitat del servei només és una part del nostre treball i en cap cas la més destacable. Una de les funcions més importants del treball social és la de dotar d'eines a les persones per superar aquelles situacions que els provoquen conflictes o bé fan disminuir la seva autonomia.

L'ajuda econòmica està emmarcada en un treball global amb l'individu i la família per intentar canviar o millorar la situació de necessitat puntual que s'estigui vivint. Els ajuts no

són periòdics, és a dir, que no es repeteixen cada mes. Per a la seva concessió se segueixen uns criteris econòmics —Índex de renda de suficiència (IRSC) de Catalunya que ve fixat per la Generalitat— i uns altres de socials que són les valoracions de les professionals de l'àrea. La relació entre ambdós factors i la disposició de l'usuari a participar en un pla de treball determinen la concessió o no de l'ajut.

Per descomptat que cap tipus d'atenció que es facilita des de l'àrea ni cap ajut econòmic està vinculat a la procedència de la persona, a les seves creences o a la seva afinitat política; l'únic requisit és estar empadronat al nostre municipi i que la situació socioeconòmica de l'usuari s'ajusti als criteris marcats.

Aquest hivern ha estat molt dur, sobretot per a aquelles persones o famílies que depenien bàsicament de la renda mínima d'inserció (PIRMI) com a únic ingrés o del subsidi d'atur. En els primers 5 mesos d'any s'han concedit 92 ajuts que abasten conceptes diversos.

CIU

Responsabilitat institucional prioritzant el municipi i la seva gent

L'11 de juny va fer un any de la constitució del nou Ajuntament. Ha passat un any al llarg del qual hem fet molta feina des de l'equip de govern encapçalat per l'alcalde, Jordi Cordon (CIU), per fer avançar el municipi en el marc d'un dels pitjors moments econòmics. El balanç que en fem és molt positiu. En el curt espai de què disposem en aquest article no us podem detallar tot el que s'ha fet, però sí us podem dir que progressivament es va notant una nova dinàmica municipal tant en la manera de fer com de gestionar.

Estem optimitzant al màxim els recursos per atendre les principals necessitats i estar al costat de qui més ho necessita. Una de les primeres actuacions ha estat la d'estabilitzar financerament l'Ajuntament. Després de fer una auditoria per conèixer la situació real, vam començar a prendre mesures per afrontar amb garanties el futur de contenció que ens espera perquè la crisi va per llarg.

La nostra feina ha permès que no haguem de recórrer al crèdit extraordinari que va crear l'Estat perquè els ajuntaments paguessin proveïdors. Fer-ho hauria representat hipotecar l'Ajuntament per molts anys. Hem impulsat importants mesures d'estalvi, com per exemple en enllumenat públic. Durant la campanya ja vam dir que les nostres prioritats eren més diàleg, prosperitat econòmica i seguretat. Hem avançant en cadascun d'aquests eixos de manera molt visible i palpable. En un altre ordre de coses, hem promogut la reactivació del parc natural, que abans d'acabar l'any ja tindrà l'òrgan rector constituït, i estem definint un pla per fer viable i sostenible l'auditori-palau de congressos de l'Espai Ter.

Estem veient amb satisfacció com anem avançant en temes històrics. Hem aconseguit una important subvenció dels fons FEDER per estabilitzar el Molinet i estem segurs que aquest mandat podrem reobrir l'espai. Estem negociant amb l'Estat la cessió de la base Loran, la desurbanització de la Pletera i l'execució del passeig marítim. També podem destacar la convocatòria d'un nou concurs per a la gestió del servei de recollida d'escombraries i neteja viària, que ens permetrà millorar el servei i reduir el cost.

Hem engegat projectes importants dins el pla de mesures mediambientals que aposten per les energies renovables. Un d'aquests serà la central de biomassa a l'escola Guillem, que s'alimentarà amb estella produïda de la neteja dels nostres boscos.

Hem fet una important reestructuració d'àrees per millorar l'atenció al públic, ajuntant en un mateix edifici Promoció Econòmica, Medi Ambient i Urbanisme, i hem estat capaços de desencallar la ruta d'autobús que ens permet estar comunicats amb Palamós.

Les dificultats i complicacions viscudes ens han fet ser un grup de persones fort i unit. Són temps difícils per assumir responsabilitats polítiques, i com diu el nostre president Artur Mas: «Val la pena arriscar-se i prendre decisions perquè amb menys puguem fer més i millor.» Això és el que estan fent incansablement la Sandra Bartomeus, en Francesc Puig, la Núria Bosch, en Joan Ramon Aladid i el nostre alcalde Jordi Cordon.

En el terreny més polític, volem fer una valoració del pacte de govern. Estem treballant cohesionadament perquè sabem que tenim un projecte comú i que cal sumar complicitats per tirar endavant el difícil repte que tenim al davant.

No podem dir el mateix de l'oposició, especialment d'ERC i del seu portaveu, Josep Maria Rufí, que a part de mirar per la seva poltrona i per la seva persona, no fa res més que criticar per criticar i no acceptar que ja no és l'alcalde. N'hi ha d'altres que veuen en tot això de la política un circ particular on passar-s'ho bé. I UPM, tot i mostrar-se més col·laboradors, no saben qui són, què han sigut i, el que és pitjor, no saben què volen ser, si UPM, PSC, PSOE-UPM. En aquests moments d'incertesa és important anar per feina i no confondre la població.

El nostre compromís és continuar treballant amb el mateix sentit de responsabilitat institucional prioritzant el municipi i la seva gent tal com ho hem fet aquests primers mesos.

L'EST

Avançem en la resolució de temes històrics

El balanç que fem d'aquest primer any de mandat és, en conjunt i vist en perspectiva, molt satisfactori. Malgrat el difícil moment que ens ha tocat viure per la crisi econòmica, la veritat és que estem avançant en molts aspectes. Potser no al ritme que voldríem si les coses anessin millor, però el context advers no ens impedeix treballar amb la mateixa il·lusió per millorar la qualitat de vida de la població.

El nostre és un partit amb un perfil marcadament estardidenc, però això no és, en absolut, incompatible amb un sentit de responsabilitat municipal. Sempre hem dit que invertir en l'Estartit és invertir en el futur del municipi, i aquesta és la nostra aposta per als propers anys. En aquests primers mesos els regidors i les regidores de L'EST hem donat mostres de compromís amb el conjunt del projecte col·lectiu que representa el municipi. Cadascun de nosaltres, des de les àrees de Turisme, Platges, Joventut, Educació o Serveis Socials, estem pensant permanentment en el benestar i el progrés municipal.

En aquest primer quart de mandat hem avançat en alguns temes històrics de l'Estartit que estan encallats des de fa molts anys. Recentment hem rebut, amb molta satisfacció, la concessió d'una subvenció dels fons FEDER de 235.000 euros per consolidar la muntanya del Molinet, esllavissada des del 1994. Això no és gratuït, sinó conseqüència de la feina de gestió, tant tècnica com política, que hem anat fent, sense fressa, des de l'Ajuntament. Som a les portes de poder fer realitat un projecte molt esperat, que permetrà, a més, desencallar, d'una vegada per totes, la remodelació del passeig, que l'Estat no tira endavant perquè la muntanya encara no està consolidada. Estem segurs que en aquest mandat podrem reobrir el tram tallat al pas de vianants, un veritable greuge per a tots, atès el seu valor simbòlic i atractiu turístic.

També hem avançat molt en la possible cessió de la base Loran, abandonada des del 1994, quan van marxar els americans. L'equip de govern s'ha reunit en diverses ocasions amb alts càrrecs del Ministeri de Defensa. També s'han fet moltes gestions en l'àmbit polític. Sembla que l'Estat comença a veure amb bons ulls establir una cessió a un preu simbòlic. Perquè això es pugui concretar, hem elaborat un pla d'usos que ja tenen sobre la taula, amb diferents alternatives a les instal·lacions, que permeten defensar l'interès públic de la cessió. És absolutament injustificable que unes instal·lacions que són de tots, perquè l'Estat som tots, s'estiguin deteriorant inexorablement.

Les restriccions imposades pel govern de l'Estat han fet que les inversions previstes a principi de legislatura s'hagin vist posposades, però no per això anul·lades. Hem començat a treballar en el projecte per a la construcció d'una nova escola bressol, que posarà fi a la precarietat de l'actual. L'equipament, a més, ens ajudarà en molts dels aspectes de la nostra vida en societat. Podrem disposar d'una escola accessible, que tindrà un espai públic per a les associacions, per a biblioteca i per a sala d'exposicions. Això permetrà descongestionar l'ús de la sala del Consell Municipal, que moltes vegades és insuficient com a conseqüència del dinamisme del nostre poble. D'altra banda, continuem treballant en la preparació de l'expedient administratiu de l'EMD, amb els seus corresponents estudis i informes.

Sabem que no són feines d'un dia, que molts dels projectes que ara comencem no estaran acabats aquesta legislatura, però en cap cas oblidarem el dia a dia, del qual també estem satisfets. Un any de govern i un any en què la Brigada Municipal no s'ha oblidat de l'Estartit, sinó que s'ha dedicat a tots dos nuclis sempre que ha calgut. Un any en el qual hem fet per primera vegada algunes activitats populars que han tingut molt èxit, i hem gaudit i col·laborat en la mesura del que és possible en les iniciatives dels nostres veïns i de les nostres veïnes. Un any en què hem fomentat la participació en la gestió del Consell Municipal. En resum, un període molt intens que volem continuar compartint amb tots vosaltres.

Us volem agrair un cop més la vostra confiança.

Orgullós del meu poble

Després de més d'un any treballant al servei del meu poble, ha estat un orgull comprovar que els meus veïns reconeixen l'esforç i la feina que he dedicat a ajudar i millorar la vida del ciutadans.

En aquest temps hem aconseguit consolidar un gran equip humà, cohesionat i compromès amb els seus veïns, decidit a complir els seus objectius tot i els temps que ens han tocat viure. Aquesta situació econòmica també ha arribat al nostre ajuntament i som conscients de la dificultat que això suposa per a tots, però amb treball seriós, unificació d'esforços i una intel·ligent prioritització de recursos estem aconseguint millores importants al nostre municipi en matèria de Seguretat Ciutadana, l'àrea sobre la qual un servidor té responsabilitats. Entre aquestes fites, podem destacar:

- Distribució de desfibril·ladors al municipi i a la Policia Local.
- Signatura de diferents convenis per millorar la coordinació policial (SIPCAT, SIP, Xarxa Rescat, entre d'altres).
- Ordenació dels carrers Figueres i Migdia.
- Intensificació de la seguretat ciutadana (prevenció, investigació i resolució de fets delictius).
- Col·locació de semàfors en punts perillosos de la travessera de Torroella per minimitzar accidents i atropellaments.
- Reducció del nombre de delictes, la qual cosa ha comportat una millora de la sensació de seguretat.
- Millora de la col·laboració entre els diferents cossos de seguretat i emergències que actuen al municipi.
- Contractació de sis agents cívics per a la temporada d'estiu.
- Activació de la periodicitat de la Junta Local de Seguretat, en la qual intervenen tots els cossos que actuen al municipi: Mossos, Guàrdia Civil, Agents Rurals, Policia Nacional i Policia Local.

A banda de tot això, us avanço que continuarem treballant per aconseguir incrementar la seguretat ciutadana a la zona urbana i al món rural; millorar la seguretat i formació viària; fomentar les normes de convivència i de civisme; reforçar l'atenció a les persones grans, i continuar amb el control del compliment de les ordenances municipals.

Ara, més que mai, necessitem recuperar valors humans, solidaritat, col·laboració i implicació ciutadana, així com la participació activa de la resta de grups polítics que en aquests moments són a l'oposició. Sobre això vull fer una petita reflexió. Segons el meu punt de vista, crec, sincerament, que les crítiques estèrils basades en una oposició des de la demagògia per intentar crear confusió i dividir la ciutadania només tenen com a únic objectiu perjudicar un partit democràtic com el que represento, el PPC. Totes aquestes crítiques s'haurien d'encaminar cap a aportacions més constructives.

Per responsabilitat, hauríem de treballar tots plegats, deixant de banda prejudicis inútils i tenint present la realitat actual, que no és cap altra que de la que disposen els votants: en les darreres eleccions celebrades al nostre municipi, el PP va obtenir 661 vots i es va convertir en la tercera força més votada. Aquests vots representen persones, ciutadans, que mereixen el mateix tracte i respecte que la resta.

Nosaltres respectem els votants de totes les altres formacions polítiques i demanem el mateix, però sembla que encara hi ha polítics il·luminats que creuen estar en possessió de la veritat, que estan molt equivocats i que es mostren contraris a la realitat.

Encara hi ha partits polítics que, per amagar la seva pròpia frustració, intenten desacreditar el PPC i no ajuden, en absolut, al natural desenvolupament de la Democràcia. A mi i al PPC ens tindreu sempre al vostre servei i a disposició de tots, respectant totes les inclinacions polítiques i els diferents punts de vista d'un poble divers, plural i orgullós de si mateix. Aquesta és la meua intenció, la meua promesa i la finalitat d'una feina que estic desenvolupant amb tot el meu cor.

S'han fet molts avenços, però encara hi ha molta feina per endavant per aconseguir la normalització política que aquest poble es mereix.

Gràcies a tots per ser com sou.

Torroella de Montgrí, sense rumb

Des del grup municipal d'ERC estem sorpresos pel funcionament actual de l'Ajuntament de Torroella de Montgrí, més basat en la xerrameca buida de contingut que en el debat. Amb uns plens que s'estan convertint en un espectacle, lluny d'arguments i maneres d'entendre el municipi que volem. On es parla més de temes intrascendents que de propostes de futur.

Un bon exemple de tot plegat és l'Espai Ter. Un equipament que ha costat 4 milions d'euros (totalment pagats), la meitat dels quals sufragats amb subvencions aconseguides en l'anterior mandat (Generalitat, Diputació i fons europeus FEDER). Però en aquest tema es continua sembrant la confusió i la mentida. Ara som en una cruïlla important. El pavelló és una gran nau diàfana, ben condicionada, volgutament sense entrebancs, ni escenari, ni grades fixes. L'Espai Ter serà un espai polivalent popular o només un auditori selecte, en funció del que s'hi faci en aquesta darrera fase. I, evidentment, del que hi vulguem i hi puguem gastar com a poble. Aquesta és la responsabilitat de l'equip de govern actual. L'Ajuntament ha fet una rectificació necessària amb la retirada de la competència del regidor d'Economia sobre el pavelló polivalent i la seva assumpció per part de l'alcalde, com demanàvem des d'ERC. Però, tot i així, destinar-hi 15.000 euros (d'un pressupost de 16.700.000 de l'Ajuntament aquest 2012) denota un desinterès important.

El tripartit municipal (CIU-LEST-PP) ha après aviat que una manera de fer és no fer res i viure de rendes passades, això sí, cal criticar, apropiat-se i fer veure que es reconduïxen projectes ja definits. Però el crèdit s'acaba i almenys haurem de continuar el que està planificat... o ni això farem? En un municipi divers i extens com el nostre, el paquet de temes pendents és sempre important: passeig del Molinet, CAP de l'Estartit, estació d'autobusos, tercera fase de l'Espai Ter... Molts són projectes responsabilitat d'administracions superiors del mateix color que l'actual equip de govern municipal. Ja no m'atreveixo a proposar que se'n treballin d'altres com s'hauria de fer: zona esportiva municipal, caserna de la Policia Local, etc. La planificació i tramitació dels projectes públics és un procés feixuc i cal pensar-hi amb temps.

Per tirar endavant el municipi cal tenir un nord, saber cap on anem i tenir els tècnics motivats, disposats a treballar en equip. Però després d'un any de mandat, la marxa de treballadors de reconeguda vàlua professional dins l'organigrama municipal és un fet: arquitecte, tècnic jurídic d'Urbanisme, cap de Recursos Humans... i darrerament, el secretari. Un mal símptoma.

L'equilibri del pacte de govern és fràgil i, pel que s'ha vist fins ara, molt poc profitós per al municipi. L'excusa del vergonyós pacte amb el PP era, a part del vot que dona la majoria, la interlocució amb l'estat pels gran temes de costes i la captació de subvencions. Però de moment no n'hem vist els resultats. Amb L'EST, la condició per al pacte era gestionar la major part del pressupost i tramitar l'Entitat Municipal Descentralitzada de l'Estartit, però això darrer ha esdevingut un gran engany. La demanda de l'EMD només s'utilitza en campanya electoral o en els pocs mesos que L'EST haurà passat a l'oposició en aquests darrers 12 anys que ha estat al govern. En aquest tema, res de res, doncs.

Aquesta és la visió d'ERC de la situació present. Aquest no és un debat de persones, és un debat de model de municipi. L'Espai Ter, el pavelló polivalent, era una demanda social des de feia més de vint anys. Ara que ja el tenim, fet i pagat, no ens entremetrem en qüestions menors i debats estèrils. L'equip de govern actual no pot estar quatre anys mirant pel retrovisor. Cal prendre decisions. Què es pensaven que hi anaven a fer a l'Ajuntament, a passar l'estona? Per Torroella de Montgrí, com per qualsevol empresa o negoci, estar parat és anar enrere.

UPM

Les persones com a prioritat

L'estat del benestar ha estat un dels majors èxits assolits a Europa durant la segona meitat del segle XX. És el resultat de l'esforç d'homies i dones que van creure en un model de serveis públics i garanties socials per a tothom. Ara, però, la crisi econòmica s'ha convertit en l'excusa perfecta per als governs de dreta de la majoria de països europeus per desmantellar aquest model, mitjançant una política d'austeritat només fonamentada en la reducció del dèficit i mancada de polítiques de creixement econòmic: política alternativa d'ingressos, creació d'ocupació o reactivació dels sectors amb més alt valor afegit i més productius.

Les polítiques de retallades carreguen tot el pes de la crisi econòmica sobre les espatlles de les classes mitjanes i treballadores, que han vist minvats els seus ingressos i els seus drets socials i laborals, al mateix temps que han de fer front a més impostos i al pagament de serveis bàsics, com l'educació o l'accés al sistema sanitari. CiU i PP comparteixen el mateix model ideològic, que volen imposar a còpia de retallades i de privatitzacions des dels governs de l'Estat i de la Generalitat de Catalunya, però també, no ho oblidem, des del nostre Ajuntament.

Les retallades en matèria sanitària exclouen i deixen de marge alguns sectors de la població, com els immigrants o els joves que encara no han tingut l'oportunitat de treballar; redueixen l'equitat, l'accessibilitat i la qualitat de l'assistència sanitària i posen en situació de risc els ciutadans que no podran fer front al pagament d'aquests serveis, especialment la gent gran. CiU es nega a mantenir oberts els centres d'atenció primària i apuja el preu dels medicaments amb l'euro per recepta. Mesures que només castiguen els més dèbils: els més malalts i els més pobres.

El sistema educatiu públic és l'altre gran damnificat per les retallades de la dreta, que ens aboquen a una educació elitista i només accessible a uns quants. Cal que defensem l'escola. És i ha estat el fonament de la igualtat d'oportunitats i de progrés per als nostres joves i el nostre país. En dos anys, el govern Mas i la consellera Rigau han suprimit la sisena hora lectiva; han reduït els sous del professorat; han rebaixat les assignacions per a la despesa corrent dels centres educatius i creix el nombre d'alumnes per aula, mentre que cauen en picat les subvencions per a les places d'escoles bressol i escoles de música, així com les ajudes a les federacions d'AMPA. De la seva banda, el PP de Rajoy també endueix els requisits per accedir a les beques universitàries i redueix a la meitat les ajudes per estudiar idiomes o anar d'Erasmus.

Són les polítiques de CiU i PP, els partits que governen el nostre Ajuntament. Torroella de Montgrí i l'Estartit no s'escapen dels efectes socials de les retallades. L'equip de govern, també format per L'EST, fa un mes que ha concedit la gestió de l'escola bressol Mar i Cel de l'Estartit a una empresa privada, incrementant en 180.000 euros cada quatre anys el cost per a l'Ajuntament de mantenir aquest centre.

De fet, la retallada del 52% de les aportacions de la Generalitat a les escoles bressol municipals en només dos anys –de 1.800 per alumne del govern Montilla, als només 875 euros per alumne del curs 2012-2013 del govern Mas– pot arribar a costar més de 6,6 milions d'euros a totes les famílies gironines, ja que els ajuntaments no podran assumir el cost real del manteniment dels centres.

CiU i PP justifiquen les retallades per motius econòmics, però es neguen a buscar fórmules alternatives per incrementar els recursos de les arques públiques sense perjudicar l'economia de les classes mitjanes. L'experiència està demostrant que les retallades són contraproduents i tenen conseqüències negatives que no afavoreixen el creixement de l'economia.

Reclamem que els regidors de CiU i PP a l'Ajuntament siguin contundents en la defensa d'aquests serveis públics, que són de tots i per a tots. Els regidors de l'equip de govern tenen l'obligació de batallar, si cal en contra dels seus partits, el dret dels veïns i de les veïnes del nostre municipi per no perdre en un moment aquells drets que van costar tants anys de guanyar.

COET

Veïns i veïnes,

fa molt temps que aquesta societat està lluitant per un país que englobi la llibertat i la igualtat. Tanmateix, amb tot el tema de la crisi econòmica, sembla que tots aquests i altres valors s'estan o s'han perdut. Ara estem immersos en una gran crisi que ens posa a prova a tots, com a persones, veïns, amics i també com a gestors del nostre futur.

Així, no podem deixar de la mà d'uns pocs la gestió del nostre territori. Totes les persones que han viscut i vivim aquí han lluitat i estem lluitant per sobre del poder d'aquests pocs, i no podem deixar que ens manipulin les nostres idees, ni els que ara manen, ni ningú. Hem de dir prou i revelar-nos. No comptem amb nosaltres.

- «Poden enganyar tot el món durant un temps.»
- «Poden enganyar alguns durant molt de temps.»
- «Però no poden enganyar tot el món durant molt de temps.»

Al final, les persones ens revelarem i no mesurarem les paraules endolcint-les com ells volen. Direm les veritats i prevurem i acceptarem les conseqüències d'aquestes paraules. Comença a ser el moment en què demanem responsabilitats per tot el que ens estan fent i, sobretot, perquè miren, únicament, el seu petit entorn.

Així doncs, som nosaltres els que hem de lluitar aquí i ara per aquella tasca que va començar fa anys i que cada vegada es va perdent. Hem de continuar amb allò que es va avançar i no deixar-nos tòrcer ni perdre el que ja teníem. L'esforç que els altres han fet en tots aquests anys, l'hem de mantenir i hem de tornar a creure en la política tal com la volem creure, doncs: «El govern del poble, pel poble i per al poble no desapareixerà de la Terra.»

Dels sudokus als plens

Vaig viure aquella febre dels sudokus gràcies a un company de feina que s'hi va aficionar. Un dia va arribar i, amb aquell bon posat que tenia, em va dir: "He aconseguit acabar el 'killer'". Jo, tot estranyat, vaig demanar-li de què parlava, i m'ho va explicar. Al cap d'uns dies li vaig comentar que jo ja estava fent els kamikaze, i que hi estava molt enganxat.

El següent a comentar alguna cosa sobre els sudokus i els seus nivells va ser quan ell em va preguntar com els portava, que ell ja estava fent els harakiri. La meua resposta va ser que "ara ja no em van els sudokus, ara em van les actes del Ple". Ell em va preguntar a què em referia. I jo li vaig respondre que "les actes del Ple són més apassionants". Entendre-les és un apassionant exercici d'esforç mental que entreté molt, sobretot quan veus que les transcripcions no tenen gaire a veure amb la realitat, i encara menys les transcripcions de les respostes del Sr. Alcalde, que sempre les fan boniques.

Si les persones del municipi vinguessin als plens, veurien quanta raó tinc quan demano que es gravin. Obriria aquest món tan desconegut com és la gestió i administració del nostre municipi; un món que és el que de veritat interessa a la població, i que els podria canviar la vida al veure que el Ple és una opció que existeix per poder exposar i demanar els seus problemes, necessitats i el que es creu que es mereix pel cobrament d'impostos desmesurat que es realitza en aquest municipi.

En l'apartat dels precs i preguntes tant es pot parlar d'un fanal que no funciona des de fa setmanes, de la queixa d'una paperera que és al mig de la vorera, i fins i tot de l'abusiva puja dels impostos, passant també per aquella plaça que fa mesos que no s'arregla.

Ara em prenc les diferents transcripcions dels plens com un joc, com si de les set diferències es tractés. Però a més, aquesta manca de respecte es tradueix en una motivació per a fer moltes més intervencions al Ple, per demanar que es prenguin les coses de manera seriosa, no com un joc, que sembla que sigui el que de veritat estan fent.

Igualment, vull donar les gràcies a l'equip de govern per difondre el lleure i l'oci a la població, tot i que el més interessant seria fomentar la participació d'aquesta als plens per poder dir-hi la seva, però com que les persones saben que els polítics no se les escoltaran (com sempre), val més continuar fent sudokus o quedar-se a casa.

Protegim les dunes litorals per donar valor a les nostres platges

▲ Les dunes donen una gran bellesa a les nostres platges. Fotografia: Toni León

L'ecosistema dunar representa un dels darrers testimonis naturals dels ambients litorals sorrencs abans que fossin transformats pel desenvolupament urbanístic de les últimes dècades. Són ambients fràgils que avui dia es troben perillosament amenaçats. Per aquest motiu, el Parc Natural del Montgrí, les illes Medes i el Baix Ter i l'Ajuntament col·laboren estretament en la preservació i posada en valor d'aquest valuós patrimoni natural.

Els cordons dunars protegeixen el front costaner de l'erosió i estableixen el seu perfil, ja que atenuen l'acció erosiva dels temporals i del vent. En el nostre entorn aquest equilibri s'està trencant i veiem com cada estiu cal fer una regeneració amb aportacions de sorra provinents d'altres llocs per assegurar la temporada turística. Això suposa una elevada despesa econòmica i ambientalment no és sostenible.

Després d'avaluar tots els impactes que provoquen els processos erosius, s'han definit unes línies estratègiques de gestió que es van començar a aplicar ara fa quatre anys i dels quals s'estan obtenint uns resultats espectaculars. El treball ha permès l'obtenció de finançament per l'execució de les actuacions i el suport de

totes les administracions amb competències sobre la zona costanera.

Els resultats obtinguts han estat molt bons: s'ha aconseguit segellar accessos amb l'aportació de nou sediment, restaurar un bon nombre de punts fortament erosionats i millorar la continuïtat del cordó dunar. D'altra banda, s'ha aconseguit naturalitzar un tram important de platja perquè no s'han retirat les restes orgàniques que serveixen per retenir millor el sediment.

Un clar indicador de la recuperació d'aquests espais és la detecció recent de postes de corriol camanegre (*Charadrius alexandrinus*), un ocell limícola fortament amenaçat a Europa i que a les platges del Baix Ter havia entrat en forta regressió els anys 90.

Reservar les dunes és un benefici de futur. Aporten una gran bellesa al nostre litoral i protegeixen les platges de l'erosió ocasionada per les llevantades i el vent.

Línies de gestió del Programa de conservació dels sistemes platja-duna del PNMMBT

Millora de la neteja. S'ha eliminat la neteja mecànica i anivellat les zones de platja on es poden formar morfologies dunars. Es fan neteges manuals ja que el pes de la maquinària provocava que les formes dunars no poguessin créixer.

Instal·lació de barreres de retenció sedimentària. Permeten fer créixer les dunes en els punts erosionats.

Ordenació de l'ús públic. S'han reduït el nombre d'accessos indiscriminats a la platja i s'han reordenat els aparcaments, per guanyar perfil sedimentari.

Instal·lació de senyalització informativa.

Acordonament del perímetre dunar. Així s'evita el trepig i la conseqüent dispersió del sediment.

Seguiment dels resultats i problemàtiques.

Les mesures que s'estan aplicant comporten una despesa d'inversió minsa comparada amb les despeses milionàries de dragatge de sediment i aportació de nou material. No obstant això, sí que requereixen d'un manteniment constant i de la col·laboració dels usuaris. Ara que comença la temporada de platja us demanem la vostra implicació per a la seva conservació i manteniment de les dunes. Només amb quatre petites accions millorarem molt l'estat de salut de les nostres platges:

Aparcar els vehicles motoritzats en els punts habilitats

Accedir a peu a la platja per les passeres habilitades

No traspasar el perímetre acordonat per entrar a les dunes i no sortir dels camins indicats.

Dipositar la brossa a les papereres

Beques Joan Torró i Cabratosa 2012

a projecte de recerca en ciències socials i ciències naturals

can Quintana **Museu de la Mediterrània**

▲ Els dos autors premiats, Marcel Pujol Hamelink i Gerard Carmona Catot, amb Toni Roviras, director del Museu de la Mediterrània; Mapi Carabús, tècnica del Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter, i Núria Bosch, regidora de Cultura.

El Museu de la Mediterrània de Torroella de Montgrí i el Parc Natural del Montgrí, les Illes Medes i el Baix Ter treballen conjuntament des de fa força temps amb l'objectiu d'afavorir la recerca en el territori. Totes dues institucions sempre han apostat per la recerca i les Beques de Recerca Joan Torró i Cabratosa en són un referent. Enguany, es van presentar un gran nombre de projectes (40 treballs), 26 en l'apartat de ciències socials i 14 en el de ciències naturals.

El dissabte 25 de febrer es van anunciar els guanyadors de la setena edició d'aquests premis, que premien projectes de recerca per tal que es puguin portar a terme. Els guanyadors tenen fins a finals d'any per desenvolupar i enllestir les seves propostes.

El guanyador de la beca en l'apartat de ciències socials fou pel treball *La pesca a la mar de Torroella de Montgrí i l'Estartit a l'edat moderna (1550-1840)*, de Marcel Pujol Hamelink.

«La prohibició cristiana de menjar carn durant una tercera part de l'any fou una de les raons que impulsà l'activitat pesquera

durant l'edat mitjana, convertint-se en una important activitat econòmica pròpia de les comunitats litorals. La pesca comportà la creació d'una comunitat de pescadors i altres oficis relacionats (mestres d'aixa, calafats, boters...) en un nou veïnat de Torroella: l'Estartit. L'activitat de la pesca ha evolucionat tecnològicament amb la invenció de nous arts de pesca, cada cop més rendibles (bolig i xàvega, encesa, tonaira, sardinal, bou...), que es reflecteix clarament a la costa catalana, i en particular també a l'Estartit, amb els conflictes que comporta entre vells pescadors i els que usen els nous arts, o conflictes entre diferents comunitats de pescadors, com per exemple per la cala de Montgó. El treball pretén ser un estudi del període final del règim senyorial a la costa de Torroella i l'Estartit, un veïnat amb un marcat caràcter diferencial.»

El guanyador de la beca en l'apartat de ciències naturals fou pel treball *Avaluació de l'estat de les poblacions de peixos en els estuaris del Ter i Daró*, de Gerard Carmona Catot i Enric Aparicio Manau.

«Els estuaris i les parts més baixes dels rius són àrees de transició biològicament molt productives, que acullen unes comunitats

úniques de plantes i animals especialment adaptades per a la vida al costat del mar. La plana del baix Ter, amb els rius Ter i Daró, forma un sistema d'espais humits amb una alta diversitat d'hàbitats que donen suport a un extens nombre d'espècies i de formes de vida tant animal com vegetal.»

«Tot i la importància des del punt de vista ictiològic de les parts més baixes dels rius Ter i Daró, la informació existent sobre la composició i abundància de les comunitats de peixos, la presència d'espècies migradores i de llocs de fresa o cria és escassa i poc actualitzada. Aquest treball que presentem busca respondre a algunes d'aquestes preguntes i aprofundir en el coneixement de la composició i distribució d'aquestes comunitats piscícoles, així com la seva variació poblacional al llarg de l'any. Així també, es clarificarà la distribució de noves espècies invasores, i també els patrons d'entrada de les espècies marines que utilitzen en algun moment del seu cicle biològic els estuaris del riu Ter i Daró. Les respostes a aquestes preguntes són el primer pas per establir mesures de gestió i conservació, i així incrementar la qualitat dels ecosistemes aquàtics de la plana del Baix Ter.»

FIMAG ens converteix en la capital de la màgia

Torroella de Montgrí va viure amb gran intensitat la I Fira de Màgia al Carrer (FIMAG), que es va celebrar els dies 8 i 9 de maig. L'esdeveniment va superar totes les previsions i va aplegar unes 10.000 persones que van omplir de gom a gom els espais públics i equipaments on es van celebrar els prop de 40 espectacles programats, la majoria gratuïts.

La fira ha estat una iniciativa de l'Associació Cultural FIMAG, creada per un grup de persones de diferents entitats i col·lectius que d'una manera o d'una altra estan relacionades amb el món de l'espectacle. L'organitzador i director és Juli Carbó, mentre que David el Mag s'encarrega de la direcció artística.

En aquesta edició FIMAG ha tingut més de 70 voluntaris provinents principalment de les escoles. Els comerços de la vila van decorar els seus aparadors amb motius relacionats amb la màgia, com jocs de cartes, barrets i varetas màgiques, i amb siluetes com les del logotip de Fimag 2012, que representa un mag amb barret de copa.

A la valoració interna cal afegir-hi les paraules dels artistes que hi van prendre part. Així, per exemple, la del prestigiós Antonio Díaz, responsable de l'espectacle La asombrosa historia de Mr. Snow, que va reunir més de 1.100 persones a l'Espai Ter. Díaz va qualificar la fira d'«espectacular» i va assegurar que «és una de les millors de l'Estat». Va considerar excel·lent «l'organització, el voluntariat, la implicació dels comerços i les empreses i el que s'ha aconseguit en només una edició».

En el marc de la fira es va retre homenatge al reconegut mag Xevi, al qual se li va dedicar una exposició a la Capella de Sant Antoni i se li va lliurar el Premi FIMAG.

39

elMontgri

REVISTA MUNICIPAL D'INFORMACIÓ I CULTURA

Col·labora:

Diputació de Girona